

Poziv da se vrata u domovinu. C. kr. dalmatinsko namjesništvo izdalo je javnu objavu, kojom se pozivlju nekoji Hrvati i Srbi, austrijski državljani, koji su, prije ili tekom sadašnjeg rata, napustili, bez posebne dozvole vlasti svoje boravište u Austriji, te borave izvan granica austro-ug. monarhije, da se kroz mjesec dana povrate u Austriju, te da odmah po povratku prijave c. kr. namjesništvu svoje novo boravište i opravdaju svoju dotadanju odsutnost. U inozemstvu se nalaze izmedju ostalih ovi: dr. Vinko Alegratti (Rab), Petar Andrović (Zadar), Josip Dvornik (Split), inž. Viktor David Morpurgo (Split), inž. Ante Dešković (Pučišće), Emanuel Campos (Split), Emil Matijević (Kotor), inž. Franjo Betini (Split), Nikola Nagy (Korčula), dr. Frano Pervan (Split), Slavko Radić (Bol), Lucian Morpurgo (Split), Mirko Komnenović (Ercegnovi), Momčilo Topovica (Ercegnovi), Veliimir Ramadanović (Kotor), Milan Petrović (Budva), Ivo i Mitar Radjenović (Budva), Blagoje Petković (Risan), Miloš Šupuk (Šibenik).

Predavanje linijskog poručnika Wickerhausera u Zagrebu. Pred otmjenim općinstvom, medju kojima je bio i ban g. Antun pl. Mihalović, zapovjednik domobranskoga okružja podmaršal Žunac, zagrebački vojni zapovjednik general Seipka, tajni savjetnik Miroslav grof Kulmer, predavao je linijski poručnik Wickerhauser o podmornicama. Linijski je poručnik Wickerhauser rođen Zagrepanin, brat dvorskog savjetnika dr. Wickerhausera i linijskog kapetana, dodijeljenog mornaričkoj sekciji u Bođu Viktora Wickerhausera. Na zoran je način g. linijski poručnik prikazao život na podmornicama i bojno djelovanje tog najmodernijeg pomorskog oružja. Predavanje je vanredno zanimalo općinstvo, to više, što su pojedini izvodi predavača općinstvu zorno prikazani skioptikonom i kinematografom.

Talijanski zahtjevi na Rijeku. „Chroniques Italiennes“ pišu: Rijeka bi mogla iako čitav promet i trgovinu tršćanske pozadine na se povući. Zato je potrebno, da ona ista država, koja posjeduje Trst, dobije i Rijeku. Rijeka mora pripasti Italiji, već i zato, što je većina žiteljstva talijanska (?). Rijeka bi u rukama Hrvata i Mađara bila akutna povrjeda talijanskoga narodnoga osjećaja. Ma da su Mađari upotrijebili sva sredstva, da talijanski element nogama gaze i unište, ipak je onih 19 godina hrvatskoga gospodstva najtužniji dio u povijesti toga progonima toli bogatoga grada. Osim toga bi se Rijeka, pripade li manjoj državi, mnogo teže riješila njemačkoga upliva, negoli kao talijanski grad. Ne pripadne li dakle Rijeka Italiji, bila bi vrata otvorena širenju Nijemstva. — Apetit raste!

Dalmatinski politički robljaši na prolazu kroz Zagreb. Ovih je dana prošlo kroz Zagreb, na povratku kući, 12 pomilovanih stanovnika općine Paštrović u Boki kotorskoj. Medju njima je i njihov načelnik g. Ilja Kažanegra. Svi su ovi, kao i mnogi drugi iz onih bokeljskih općina, koje su svojedobno okupirali Crnogorci,

bili osudjeni na smrt, a kasnije pomilovani na 10—20 godina roblje. Medju njima je bio i zastupnik na dalmatinskom pokrajinskom saboru g. Sardellé, načelnik Budve. — Amnestirani nijesu pušteni kući već internirani i odvedeni na prisilnu radnju u Donju Austriju. Tekar su ovih dana, na intervenciju, otpušteni i jadnici se vratili svojim kućama.

Vojničke vijesti.

Novovna zapovjed lučkog admiralata broj 294 od 21. listopada 1917.

Posadno nadzorstvo: nadporuč. Kolarž.

Lječničko nadzorstvo na N. V. h. „Bellona“: štopski liječnik dr. Prandsteter.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: pučko-ustaški liječnik dr. Buzolić.

Zahvala.

Potpisana osjegurala je za vrijeme rata svog supruga, vojnika Mateja, kod c. kr. austr. vojničke zaklade za udovice i siročad, odlo: ratno osjeguranje.

Pošto se Svemogućemu svidjelo, pozvati ga na drugi sretniji svijet, isplatila mi je bezodvlačno i točno gore spomenuta zaklada osjeguraru svotu od K 1000.—. Ovim putem izriče potpisana u svoje i u ime siročadi najsrdačniju hvalu gore spomenutoj zakladi.

Pula, 20. listopada 1917.

Marlja Šterpin.

Razpis natječaja.

Za školsko leto 1917/18 ima se podeliti jedan stipendij letnih 128 kron rodbinske ustanove Valentina Stantig za učenice ljudske škole all gimnazije, kateri so v sorodu z ustanovnikom iz moške, potem iz ženske loze, nato za osvācence po bližnosti kolena, ako bi takih ne bilo, tudi za mladenčce, ki so do sedaj obiskovali kakšno šolo v grofiji Gorlško-Gradišćanski.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje do 31. oktobra 1917 potom predstojećega vodstva na namestništvo ter naj prilože istim krstni in ubožni list, domovnico, spričevalo o cepljenju koz, ter šolski spričevali zadnjih dveh semestrov in slednjč zakoniti rodovnik ako želē dobiti stipendij iz naslova sorodstva.

Trst, 1. oktora 1917.

Od c. kr. namestništva.

Hrvati, Hrvatice!
Sjetite se naše požrtvovne „Družbe sv. Ćirila i Metoda“.

da bude više dobro i da prikazuje konačni oblik života. Vjera je na vječni Rim, t. j. na apsolutno značenje političke ujedinjenosti, bila potpisana očekivanjem novoga „Jerusolima“ ili unutrašnjim, duševnim ujedinjenjem preporodjenih ljudi i naroda. Ali osim ovog idealnog podignuća na viši stepen čovječje svijesti, traje, ako isprvice i polagano, još i dalje napredak izvanjskog, realnog udruženja u gorostasnom tijelu čovječanstva.

Svijet je kršćanstva (tota christianitas), koji je u srednjem vijeku stupio ne mjesto staroga rimskoga carstva, bio znatno opsežniji negoli ovo. Ispravno je, da je unutar toga svijeta nerijetko dolazilo do ratova (kao i u starom Rimu do ustanka naroda i vojskovođa), ali zastupnici su kršćanskoga načela smatrali ove ratove za sažaljenja vrijedne građanske ratove i nustojali su svim načinima da ih ograniče. No neprestana je borba izmedju kršćana i muhamedanaca (u Španjolskoj i na istoku) imala bez sumnje pozitivno kulturni i napredni značaj, nesamo stoga što je kršćanstvo spasilo zalog višeg duševnog razvitka za povjesno čovječanstvo pred napadajima Islama, da ne bude usisano po relativno nižem vjerskom načelu, nego i stoga, da bi međjusobno djelovanje tih obiju svijetova, koje je doduše u načelu bilo neprijateljsko, ali se ipak nije ograničivalo samo na prolijevanje krvi, s vremenom moglo voditi do proširenja obostranog kruga mišljenja. Time se za kršćanstvo pripravljalo veliko vrijeme preporoda u znanosti i umjetnosti, a konačno i reformacija.

U povijesti su novijeg doba za naše pita-

MALI OGLASNIK.

Sluga, koji je kao poslužnik bio već u službi, traži poslužba za gospodu, serviranje, čišćenje, kućne poslove, nošenje poruka i poznavanje njemačkog jezika. Plaća itd. prama ugovoru. Dopisi, svjedodžbe i fotografska snimka neka se šalje na naslov gospodina kanceliste mornarice KOPP, Marinetechnisches Komitee, Pula.

Ratno osiguranje!

C. kr. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad osjeguravajući odio u Puli, trg Custoza broj 45, časti se obavijestiti p. n. općinstvo, osobito pako one obitelji, koje imaju ili oca ili sinove u vojsci, da prima ratno osiguranje po ugodnijim cijenama nego li prošle podine. U interesu je sviju, da osjeguraju svoje, ne samo svoje na fronti, nego i one u zaledju, jer i prvi i drugi su u pogibelji. Nitko dakle nek se ne okani ove dobrotvorne prilike.

Za one, koji su već bili osjegurani, i kojima je prošlo vrijeme osjeguranja, prima se nove osjeguranje za dobu od jedne godine. Ovakovim će se strankama u cijenama mnogo popustiti t. j. ubrojiti će im se dio prošle godine već uplaćene svote u novu premiju. Time je dana prilika i siromašnijim slojevima, da se posluže ove pogodnosti.

Kino „Crvenog Križa“

Ulica Sergija broj 34.

Danas novi raspored

Početak od 2:30 do 8:30.

Napredne predstave.

Ulaznica: I. prostor I K; II. prostor 40 fil.

Uti se može kod svake predstave.

Ravnateljstvo si pridržuje pravo promijeniti raspored.

VLADIMIR SOLOVJEV

Smisao rata.

(Iz knjige: „Opravdavanje dobroga“.)

(Nastavak.)

4.

U povjesnom pogledu nije kršćanstvo, koje je zamijenilo bilo rimski svijet („rimski mir“), dovelo do bitne promjene u pitanju glede rata i mira. Istina je, da je kršćanstvo apsolutnim osudjenjem svake mržnje i svakog neprijateljstva na temelju svojih moralnih osnova odstranilo rat u načelu. No obrezavati korijenje neznači još posjeći stabla; a vjernici evandjelja uostalom i nijesu nipošto htjeli da sruše ovo stablo Nabukadnezorovo, jer su znali, e je njegova sjena zemlji još od potrebe sve do onoga vremena, dok iz malenog zrnca sjemena prave vjere ne izraste na njegovu mjestu ono golemo drvo, pod zaštitom kojega se mogu ljudi i životinje sa polja sigurno skloniti.

Učitelji kršćanstva nijesu nijekali države da i njezine odredbe, da protiv zlima ovoga svijeta „povlači mač“, i stoga nijesu nijekali ni rata. Zastupnici su nove vjere vidjeli veliko slavije svoje stvari u tom, što su dva pobjedonosna rata pružila bila caru Konstantinu mogućnost, da podigne križ Kristov nad starom trošnom gradnjom rimskoga carstva. Uostalom se je krio pod svim trošnim vanjskim ruhom političkog života tajanstveni rad duševnih sila. Za kršćane je same prestala ova po križu posvećena država,

nje u prvom redu od važnost tri općenite činjenice, naime prvo razvoj narodnosti, drugo dogovaraajući razvoj svih mogućih međunarodnih odnošaja i konačno geografsko proširenje jedinstvene kulture preko čitave zemaljske kruglje.

Izakako su se europski narodi oteli skrbništvu katoličke crkve i obraniti se bili nemoćnim zahtjevima svetog rimskog carstva, odvojili su se jedan od drugoga u autonomne političke skupine. Svaka je narodnosna država smatrala samu sebe za potpunu cjelinu; to jest, ona je posjedovala u samoj sebi najvišu čast ili apsolutno savršenu vlast, te nije stoga na zemlji bila podvržena nikakvom drugom sucu. Izravne posljedice tog narodnog odredjenja nisu bile povoljne po stvar mira. Prvo, jer je poprimio rat izmedju kršćanskih država time nešto zakonita, kao jedino sredstvo, da se izgode sporovi izmedju pojedinih, jedan od drugog posve neovisnih naroda, koji nijesu imali med sobom mirovnog suca, kako je to u srednjem bio uideji uvijek a u činu katkad rimski papa (ovdje ondje i car). Drugo, što se je narodnosna ideja, koja je bila prihvaćena kao vrhovno načelo u životu naroda, razvila naravski u narodnosni ponos, pravi bje značaj domoljublja iskripljen, i djelotvorna se je ljubav prema vlastitom narodu pretvorila u kumirstvo naprama tomu narodu, kao najvišem dobru. A ovo je kumirstvo dovelo sa svoje strane do mržnje i prezira drugih i konačno do nepravednih ratova, do navala i do potlačenja drugih naroda.

(Nastavit će se.)